პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

ლელო

საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოსთან არსებული ფიზკულტურისა და სპორტის კომიტეტისა და პროფკავშირთა საქართველოს რესპუბლიკური საბჭოს ორგანო

ЛЕЛО Орган Комитета по Физической культуре и спорту при Совете Министров Грузинской ССР и Грузинского республиканского совета профсоюзов

№ 70 (1084) | სამშაბათი, 11 ივნისი, 1957 წ. | გამოცემის მე-13 წელი | ფასი 30 კაპ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

VI ფესტივალის პროგრამა

მსოფლიო ფესტივალი გაიხსნება 28 ივლისს ლენინის სახელობის ცენტრალურ სტადიონზე. საკავშირო სასოფლო-სამეურნეო გამოფენიდან სადოვოეს რკალის გავლით მოტოციკლებით ჩაიქროლებენ მახარობლები ფესტივალის ემბლემით — მშვიდობის მტრედით. მათ მოჰყვებიან ფანფარისტები. შემდეგ ათასობით ავტომანქანაზე ორკესტრის თანხლებით დაიწყება ფესტივალის მონაწილეთა სვლა სასოფლო-სამეურნეო გამოფენიდან ცენტრალური სტადიონის 15-კილომეტრიან ტრასაზე. სტადიონზე ალმის ალმართვის შემდეგ ცაში 25 ათასი მტრედი აფრინდება.

სტადიონის საფეხბურთო მინდორზე ფესტივალის მონაწილეებს მიესალმებიან საბჭოთა სპორტსმენები. შემდეგ საბჭოთა კავშირის 15 მოკავშირე რესპუბლიკის საუკეთესო მოცეკვავეები აჩვენებენ საცეკვაო-ქორეოგრაფიულ სუიტას.

მეორე დღეს შედგება საერთაშორისო მხატვრული კონკურსების გახსნა, რასაც დაეთმობა დედაქალაქის 14 საუკეთესო საკონცერტო დარბაზი, აგრეთვე ცირკი და ესტრადის თეატრი. მესამე დღეს დაიწყება მუშათა და სტუდენტთა სპორტული გუნდებისა და კლუბების შეჯიბრებები. საცირკო კავალკადის შემდეგ, რომელიც ფესტივალის მეოთხე დღეს გორკის ქუჩაზე გაივლის, „დინამოს" სტადიონზე მოეწყობა დიდი საცირკო წარმოდგენა.

სიჭაბუკის, მეგობრობისა და მშვიდობის მსოფლიო დღესასწაულის ყოველი დღე სავსეა ნათელი შინაარსით. ფესტივალის პროგრამა ითვალისწინებს მეჯლისს კრემლში, კოლონიური ქვეყნის ახალგაზრდობის სოლიდარობის საღამოს, სასოფლო-სამეურნეო გამოფენის ტერიტორიაზე მოეწყობა სოფლის ახალგაზრდობის დღესასწაული და კრება, სამრეწველო გამოფენის ტერიტორიაზე კი — ახალგაზრდა მუშების კრება და შრომის ზეიმი. განსაკუთრებით ლამაზი იქნება ქალიშვილთა ზეიმი, რომელიც მოეწყობა საბჭოთა არმიის სახლსა და პარკში, საწყლოსნო ზეიმი მდინარე მოსკოვზე, ლენინის მთებზე სტუდენტთა კარნავალი, დიდ თეატრში ახალგაზრდა ტალანტთა ზეიმი.

ფესტივალის მე-14 დღეს გორკის სახელობის კულტურისა და დასვენების ცენტრალური პარკი, სოკოლნიკების პარკი და მოსკოვის ქუჩები გადაიქცევა მხიარული კარნავალის სასპარეზოდ.

ბათუმის პლაჟი

გავამახვილოთ ყურადღება მასობრივობაზე

საქართველოში დაიწყო საბჭოთა ალპინიზმის აკვანი. ხევის პატარძალზე — მყინვარწვერზე მიიტანეს პირველი იერიში ქართველმა ალპინისტებმა, დაიპყრეს იგი და საფუძველი ჩაუყარეს საბჭოთა ალპინიზმს. მას შემდეგ შეუნელებელი ტემპებით ვითარდება სპორტის ეს ვაჟკაცური სახეობა და ყოველ წლიწადს ახალი ბრწყინვალე ფურცელი იწერება საბჭოთა სპორტის ისტორიაში.

ანდამატივით იზიდავს სპორტსმენებს კავკასიონის ციცაბო კლდეები, პამირის ცადაწვდენილი მთები. ახალბედები გულის ფანცქალით უტევენ მწვერვალებს, ხოლო ნაცადი მთამსვლელები, რომლებმაც კავკასიონი დაჯაბნეს, ან უფრო მაღალ მწვერვალებისაკენ — პამირისაკენ მიიწევენ, ან კიდევ დაუინებით ჩაცქერიან რუკებს და სხვადასხვა ტრავერსებისა და კედლების დაპყრობის გეგმებს ადგენენ.

... და, როგორც კი გზები გაიხსნება ბაქსანის, დომბაისა და სხვა მიყრუებულ ხეობებს გამოაცოცხლებს ქართული, რუსული, უკრაინული და სხვა სიმღერები. მღერიან მამაცი ალპინისტები, რომლებიც არ უშინდებიან ქარს, თოვლს, წვიმას, ზვავს, მიიწევენ წინ, სულ წინ, იქითკენ, სადაც ალმართი თავდება და თავქვე იწყება.

ჩვენი რესპუბლიკა ალპინიზმში კარგად გამოიყურება. ალპინიზმის პიონერის გ. ნიკოლაძიდან დაწყებული დღემდე არ ყოფილა წელიწადი, რომ ქართველ ალპინისტებს ახალი მწვერვალების აღებით, მამაცური ტრავერსის ჩატარებით არ გაეხარებინოს სპორტული საზოგადოებრიობა.

განსაკუთრებით გამოცოცხლება დაეტყო ალპინიზმს ამ ბოლო წლებში. ცნობილი ქართველი მთამსვლელის ა. ჯაფარიძის კეთილშობილურ ტრადიციებზე აღზრდილი თაობა გასცდა კავკასიონის ფარგლებს და პამირის აუღებელ და მიუვალ მწვერვალებზე მიიტანა იერიში. ჯერ მარქსისა და ენგელსის მწვერვალები დაიპყრეს, შემდეგ პრავდის, მოლოტოვისა და სტალინის პიკები და მკერდი ოქროს მედლებით დაიმშვენეს, გასულ წელს კი მოსკოვის პიკის აღებით კიდევ ერთხელ დაამტკიცეს, რომ საქართველოს ალპინისტები მოწინავეთა შორის მოწინავენი არიან საბჭოთა კავშირში. ი. მარისა და ო. გიგინეიშვილის მიერ მოწყობილმა ექსპედიციებმა (პირველის კავკასიონზე, მეორესი პამირში) გამოავლინა ჩვენი ალპინისტების არა მარტო მაღალი ტექნიკა, არამედ ზუსტი ორგანიზებულობა, გამარჯვებისაკენ ურყევი სწრაფვა. განსაკუთრებით სასიხარულოა ის ამბავი, რომ ყველა ექსპედიციის აქტიური წევრები არიან მესტიელი, ყაზბეგელი, ქუთაისელი სპორტსმენები.

მიმდინარე წელს მრავალი ღონისძიება ჩატარდება. კავკასიონზე საკლასიფიკაციო ასვლების გარდა ჩვენი მთამსვლელები წელს კვლავ ეწვევიან პამირს, სადაც განზრახულია მაღალმთიანი ტრავერსის მოწყობა. უკვე მოეწყო სტალინირელი ახალგაზრდების ალპინიადა ზრუტსაბძელაზე, ჩატარდება აგრეთვე დედაქალაქის ახალგაზრდების ალპინიადა და პროფკავშირების მასობრივი ასვლა მყინვარწვერზე.

ალპინიზმში მოპოვებულ წარმატებებთან ერთად გვაქვს ნაკლოვანებებიც. პირველი, რაზედაც აუცილებლად უნდა გავამახვილოთ ყურადღება, ეს არის მასობრიობა. ჩვენ გაგვიტაცა განსაკუთრებული ჯგუფის მაღალმა ტექნიკურმა შედეგებმა და ყურადღებას აღარ ვაქცევთ მასობრივი ასვლების მოწყობის აუცილებლობას. სულ სამიოდე წლის წინათ რესპუბლიკის მთიანი რაიონები და ქალაქები აწყობდნენ მასობრივ ალპინიადებს, ახალგაზრდები ეჩვევოდნენ მთას, მის მკაცრ ბუნებას, იწრთობოდნენ ფიზიკურად ის მთამსვლელები, რომლებიც ახლა კავკასიონზე თუ პამირზე მწვერვალს მწვერვალზე იპყრობენ, სწორედ მასობრივ ალპინიადებში გამოვლინდნენ. ამიტომ ყოველმხრივ უნდა წავახალისოთ, დავეხმაროთ იმ რაიონებისა და ქალაქების ორგანიზაციებს რომლებიც ალპინიადების მოწყობას განიზრახავენ.

დიდ სამსახურს უწევდა რესპუბლიკას ალპინისტთა კადრების აღზრდაში ბანაკი „ნაკრა", სადაც ახალგაზრდები განსაზღვრული პერიოდის განმავლობაში ეუფლებოდნენ თეორიულ კურსს, იპყრობდნენ ახლომახლო მწვერვალებს და თანრიგს იმაღლებდნენ. სამწუხაროდ, ბანაკი დაიხურა და რესპუბლიკას ალპინიზმის ინსტრუქტორთა კადრების მომზადების ერთ-ერთი წყარო მოესპო. საკლასიფიკაციო ასვლები, რომლებიც გეგმითაა გათვალისწინებული, რასაკვირველია, თავის შედეგს მოგვცემს, მაგრამ ეს მაინც ერთდროული ღონისძიებაა. ამიტომ ჩვენ გვგონია ისევ უნდა დადგეს ბანაკის გახსნის საკითხი.

ალპინიზმის განვითარების შეფერხება ყოვლად დაუშვებელია. კავკასიონი რომ დავიპყარით, პამირს მივაშურეთ, პამირი რომ დავთრგუნეთ, ახლა საჭიროა უფრო რთული და მაღალი მწვერვალების შტურმი. საქართველოს ალპინისტები აუცილებლად მიიღებენ მონაწილეობას ევერესტის ალებაში, რაც საბჭოთა ალპინიზმის დღის წესრიგში დგას. და თუ ჩვენ ასვლების სირთულეს თანდათან გავზრდით, ხელს შევუწყობთ ჩვენი წამყვანი ალპინისტების ოსტატობის სრულყოფას და სანუკვარ მიზანთან ახლოს ვიქნებით.

სამწუხაროა, მაგრამ ფაქტია, რომ რესპუბლიკაში სულ თითზე ჩამოსათვლელია სისტემატურად მომუშავე ალპინისტური სექციები. დაუჯერებელია, რომ რომელიმე ქალაქში ან რაიონში არ მოიძებნებოდეს ამ საქმის ენთუზიასტი. საჭიროა ხელშეწყობა. საქმის წამოწყება და ჩვენ დარწმუნებული ვართ, რომ ის, ვინც ერთხელ იგემებს მწვერვალის დაპყრობის სიხარულს, მეორედ წავა და ამ საქმის ენთუზიასტი გახდება.

მიზანშეწონილია, რომ ამ ბოლო ხანებში ა. ჯაფარიძის ალპურ კლუბთან მუშაობა დაიწყო სპელეოლოგიურმა სექციამ. მთამსვლელებს ეს სახეობა ახალია და პირველი შედეგი უკვე მოგვცა. სპელეოლოგიას რესპუბლიკაში დიდი მომავალი აქვს და იგი ჩვენ ყურადღებას და დახმარებას მოითხოვს.

რესპუბლიკაში ალპინიზმის განვითარების სრული პირობები არსებობს, საჭიროა მათი გამოყენება.

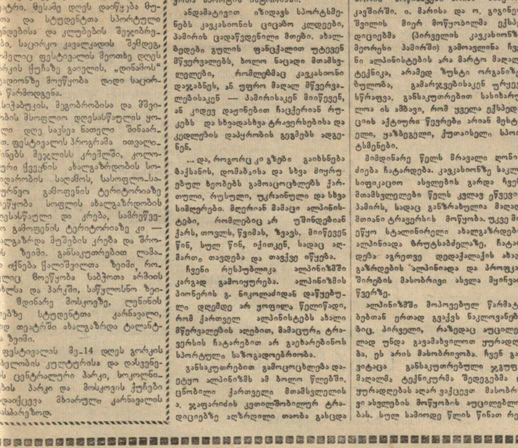
ПРИВЕТ СОВЕТСКИМ СПОРТСМЕНАМ!

ბრაზილიის ფეხბურთელთა გუნდმა „ბაიამ" (სან-სალვადორი) მოსკოვის „ტორპედოსთან" შეხვედრის წინ, მოედანზე გამოიტანა ტრანსპარანტი წარწერით: „სალამი საბჭოთა სპორტსმენებს".

ჩვენ ვეთანხმებით დანიელსენს

დიდი სენსაცია გამოიწვია შუბის ტყორცნის ახალმა, ესპანურმა ხერხმა. შუბი, რომელიც მძლეოსანმა წრეში ბრუნვის შემდეგ გაუშვა, გატყორცნილ იქნა თითქმის ას მეტრზე. მაგრამ XVI ოლიმპიური თამაშების წინადღეებში ახალი სტილი აკრძალულ იქნა მძლეოსნობის საერთაშორისო ფედერაციის მიერ.

მცირე ხნის წინათ სპორტულ პრესაში გამოჩნდა ცნობა, რომ „ბადროსებური სტილის" მომხრეებმა აღმოაჩინეს ახალი ხერხი, რომელიც თითქოს, არ ეწინააღმდეგება თანამედროვე წესების ძირითად მოთხოვნებს. ჩვენ ვთვლით, რომ მორიგი ახალწამოწყება თავისი არსით ესპანური ხერხის ერთ-ერთ ვარიანტს წარმოადგენს და ამიტომ არ შეიძლება აღიარებულ იქნას.

ჩვენ მთლიანად ვუჭერთ მხარს ჩვენს სპორტულ ამხანაგს—მსოფლიო რეკორდსმენს და ოლიმპიურ ჩემპიონს, ნორვეგიელ ეგილ დანიელსენს, რომელმაც მძლეოსნობის საერთაშორისო ფედერაციას მიმართა მთელი რიგი შესწორებებით შუბის ტყორცნის წესებში.

რას გვთავაზობს დანიელსენი? „მტყორცნელის ხელი, — წერს იგი, — უნდა რჩებოდეს შუბის შუაში. შუბის წვერი ტყორცნის მიმართულებიდან არ უნდა იხრებოდეს 90 გრადუსზე მეტად" ცნობილია, რომ ახალი ხერხით ეგილმა შუბი 98 მეტრსა და 48 სანტიმეტრზე ტყორცნა. (ოფიციალური მსოფლიო რეკორდი, რომელიც დანიელსენმა დაამყარა მელბურნში, 85 მეტრსა და 71 სმ-ს უდრის). ეს მან ესპანური სტილის უარსაყოფად გააკეთა.

ჩვენი მხრივ, გვსურს წესებს შემდეგი შესწორებანი დავუმატოთ: შუბის წვერი გარბენისას, იარაღის მოქნევისა და ტყორცნის დროს მიმართული უნდა იყოს ტყორცნის მხარეს; შუბის ბოლო ნაწილი არ უნდა ეყრდნობოდეს ტანს.

ვ. ციბულენკო,
ოლიმპიური პრიზიორი, სპორტის დამსახურებული ოსტატი.

ვლ. კუზნეცოვი,
სპორტის დამსახურებული ოსტატი.

ა. გორშკოვი,
სპორტის ოსტატი.

რუმინეთი — სსრკ

ბუქარესტში სტუმრად იმყოფება საბჭოთა კავშირის კალათბურთელ ვაჟთა ნაკრები გუნდი. 9 ივნისს მათ გამართეს ამხანაგური შეხვედრა რუმინეთის ეროვნულ ნაკრებთან. მასპინძლებმა დიდი ამაღლებით ჩაატარეს ეს შეხვედრა და გაიმარჯვეს ანგარიშით 44:42.

გუნდური პირველობა დამთავრდა

საქართველოს პირად-გუნდური პირველობა ფარიკაობაში

როცა რაპირით ფარიკაობაში წინასწარი შეხვედრები დამთავრდა, აღმოჩნდა რომ რესპუბლიკის ჩემპიონობისათვის ბრძოლის უფლება მოიპოვეს თბილისის I, II, აჭარისა და ქუთაისის გუნდებმა. საინტერესო გამოდგა დედაქალაქის გუნდების ორთაბრძოლა. ორივე კოლექტივი თანაბარი სიძლიერის სპორტსმენებით იყო დაკომპლექტებული და ამიტომ ყოველი შეხვედრა დიდი სპორტული დაძაბულობით ხასიათდებოდა. ფინალში თბილისის II გუნდს ერთი ქულა მისცა ო. კიკალეიშვილმა, რომელმაც დაამარცხა ი. დავიდოვსკი. უკანასკნელ შეხვედრამდე ანგარიში იყო ფრე — 4:4. ახლა თავიანთი სიტყვა უნდა ეთქვათ მელბურნის ოლიმპიური თამაშების მონაწილეს, ამასწინათ დამთავრებულ ახალგაზრდა მოფარიკავეთა მსოფლიო პირველობის პრიზიორს ი. ოსიპოვს და ო. კიკალეიშვილს. ხანმოკლე დაზვერვის შემდეგ ი. ოსიპოვის ელვისებურმა იერიშმა მიზანს მიაღწია. მაგრამ იერიშებით გართულ მსოფლიო პირველობის პრიზიორს სრულფასოვანი ფარვა გაუკეთა ო. კიკალეიშვილმა და ანგარიში გათანაბრდა — 1:1. ამ უკანასკნელმა მოწინააღმდეგეს კიდევ 2 ჩხვლეტა მიაყენა, მხოლოდ ერთი საპასუხო მიიღო და სპორტსმენებმა ადგილები შეიცვალეს ანგარიშით 3:2 ო. კიკალეიშვილის სასარგებლოდ.

სურათზე: შეჯიბრების საერთო ხედი.

ფოტო მ. ზარგარიანისა.

ბრძოლა გამწვავდა. ი. ოსიპოვი „მდგომარეობიდან" გამოიყვანა საფარიკაო ბილიკზე სწრაფმა გადაადგილებამ, რომლის შედეგად მისმა მოწინააღმდეგემ 2 ჩხვლეტა მიიღო. შემდეგ ანგარიში გახდა 4:4. მხოლოდ ერთი ჩხვლეტა იყო საჭირო რომ გამორკვეულიყო ვინ იქნებოდა რესპუბლიკის უძლიერესი გუნდი. აქ ოსიპოვმა გადაწყვიტა ელვისებური იერიშით „საქმე" თავისი გუნდის სასარგებლოდ დაემთავრებინა. მაგრამ ო. კიკალეიშვილმა იერიშზე გადმოსულ ი. ოსიპოვს კვლავ სრულფასოვანი ფარვა გაუკეთა და თავის კოლექტივს გამარჯვება მოუტანა.

საქართველოს ჩემპიონი გახდა თბილისის II გუნდი. მესამე ადგილის ბედი უნდა გამოერკვია აჭარისა და ქუთაისის მოფარიკავეთა შეხვედრას. აქ გამარჯვება მოიპოვა ქუთაისის გუნდმა — 6:3.

ამ შეჯიბრებაში ქალები მხოლოდ რაპირაში ხვდებიან ერთმანეთს, მაშინ, როცა მათ კოლეგებს — ვაჟებს „მარათონული" გზის გავლა უხდებათ — ისინი ერთმანეთს ებრძვიან რაპირით, ელასტიკური ხიშტით, ელექტროდაშნით, ესპადრონით ფარიკაობაში. თბილისის I გუნდს, რომელშიც გამოდიოდნენ სპორტის ოსტატი ჯ. ზენაიშვილი, პირველთანრიგოსნები დ. შეყრილაძე, ი. ესაიაშვილი, სუსტი წინააღმდეგობა გაუწიეს დანარჩენმა კოლექტივებმა. თბილისელებმა დიდი ანგარიშით დაამარცხეს ქუთაისის, თბილისის II და აჭარის გუნდები. მეორე ადგილი მოიპოვა თბილისის II გუნდმა, მესამე — აჭარამ.

ელექტროდაშნით ფარიკაობაში მხოლოდ 5 გუნდი მონაწილეობდა — თბილისის ორი, ქუთაისის, ზესტაფონის და აჭარის კოლექტივები. ამიტომ მათ შორის წინასწარი შეხვედრების გარეშე, პირდაპირ დაინიშნა ფინალური შეხვედრები. ჩემპიონობისათვის ბრძოლა უმთავრესად გაიმართა თბილისის I და II გუნდებს შორის. როცა ანგარიში იყო 1:1 საფარიკაო ბილიკზე გამოვიდნენ მელბურნის ოლიმპიური თამაშების მონაწილე სპორტის ოსტატი რ. ცირეკიძე და ახალგაზრდა მოფარიკავეთა მსოფლიო პირველობის მონაწილე ა. ასათიანი. შეხვედრა გარდამავალი უპირატესობით დაიწყო. მაგრამ შემდეგ სპორტის ოსტატმა აირჩია აქტიური ბრძოლის გეგმა, რომელმაც მას (5:2) გამარჯვება მოუტანა. მეორე გუნდის წარმომადგენელმა შ. ალანიამ ზედიზედ დაამარცხა ა. ლარიბოვი, გ. კოსტავა და თავის კოლექტივს 2 ქულა შემატა. რესპუბლიკის ჩემპიონი გახდა თბილისის II გუნდი. მეორე ადგილი მოიპოვა თბილისის I გუნდმა, მესამე — ზესტაფონმა, მეოთხე — ქუთაისმა.

რაპირით მოფარიკავე ვაჟთა პირად პირველობაში 9 უძლიერესი სპორტსმენი მონაწილეობდა. 5-5 გამარჯვების შემდეგ ჩემპიონატს სათავეში ჩაუდგნენ თბილისელები ი. ოსიპოვი და ო. კიკალეიშვილი. მათ შორის შეხვედრა ი. ოსიპოვის აგრესიული იერიშებით დაიწყო, რომელიც ისევ შეუმჩნეველი გადაადგილებით ავიწროვებდა მოწინააღმდეგეს. ამ ტაქტიკური ხერხის ოსტატური განხორციელებით ი. ოსიპოვმა ორჯერ „დაჭრა" ო. კიკალეიშვილი. მალე ანგარიში გათანაბრდა — 2:2. მაგრამ ი. ოსიპოვი თავისი ტაქტიკური გეგმის ბოლომდე ერთგული დარჩა, რამაც მას გამარჯვება მოუტანა — 5:3. ამრიგად, ი. ოსიპოვმა აიღო რევანში გუნდურ პირველობაში დამარცხებისათვის.

როცა ბილიკზე ო. კიკალეიშვილი და ახალგაზრდა გ. მარგიშვილი გამოვიდნენ, არავის ეპარებოდა ეჭვი პირველის გამარჯვებაში. მაგრამ პირველმა რამდენიმე შეცდომა დაუშვა და მოწინააღმდეგეს დაწინაურებისაკენ, ხოლო შემდეგ გამარჯვებისაკენ გზა გაუხსნა — 5:3. შეჯიბრებაში თანაბარი ქულები დააგროვეს ო. კიკალეიშვილმა და გ. ჯაიანმა. ამიტომ მეორე ადგილის გამორკვევისათვის მათ შორის დამატებითი ბრძოლა მოეწყო. ამჯერად ო. კიკალეიშვილი უფრო გააზრებულად მოქმედებდა, მისი იერიში ხშირად მიზანს აღწევდა და ბრძოლაც მოიგო — 5:1. მესამე ადგილი დაიკავა გ. ჯაიანმა.

შეჯიბრება გრძელდება...

ტ. მესხი,
შეჯიბრების მთავარი მსაჯი.
ზ. ჯაფარიძე.

საქართველოს პირველობა ფეხბურთში

2 ივნისს შედგა ფეხბურთში საქართველოს პირველობის მორიგი თამაშები.

გორის „კრასნოე ზნამია" მიიღო სამტრედიის „ლოკომოტივმა". ორივე გუნდი მთელი დატვირთვით იბრძოდა გამარჯვებისათვის. თამაშის პირველი ნახევარი დამთავრდა ანგარიშით 1:0 სამტრედიელების სასარგებლოდ. მეორე ნახევარში გუნდებმა თითო ბურთი გაიტანეს და შეხვედრა მოიგეს რკინიგზელებმა ანგარიშით 2:1.

• • •

ლანჩხუთში ადგილობრივმა „კოლმეურნემ" მიიღო მახარაძელი თანაკლუბელები. მთელი შეხვედრის მანძილზე უპირატესობა ლანჩხუთელების მხარეზე იყო. შეხვედრის პირველ ნახევარში მათ სამი ბურთი გაიტანეს, ხოლო მეორეში ერთი და მატჩი მოიგეს ანგარიშით 4:0.

• • •

მწვავე ბრძოლით აღინიშნა ბათუმში ადგილობრივი დინამოელებისა და თბილისის ტტს-ის შეხვედრა. მატჩს დიდი მნიშვნელობა ჰქონდა ორივე გუნდისათვის. მიუხედავად იმისა, რომ ორივე კართან მრავალჯერ შეიქმნა სახიფათო მომენტი,მატჩი ყაიმით (1:1) დამთავრდა.

• • •

რუსთავში ერთმანეთს შეხვდნენ ადგილობრივი „მეტალურგი" და ქობულეთის „კოლმეურნე". სტუმრებმა თამაში სწრაფ ტემპში დაიწყეს და პირველ წარმატებასაც მიაღწიეს. ტაიმის ბოლოს ბელიაევმა ანგარიში გაათანაბრა. თამაშის მეორე ნახევარში სტუმრებმა კვლავ განაახლეს იერიშები და გაიტანეს გადამწყვეტი ბურთი. 2:1 გაიმარჯვეს ქობულეთელებმა .

• • •

ქუთაისში ერთმანეთს შეხვდნენ ადგილობრივი „დინამოსა" და „ტორპედოს" გუნდები თამაში დინამოელთა უპირატესობით წარიმართა და მათ კიდეც მოიგეს შეხვედრა—2:0.

• • •

თბილისში 26 კომისრის სახელობის რაიონის გუნდი ეთამაშა რუსთავის „ბურევესტნიკს". შეხვედრა დამთავრდა „ბურევესტნიკის" გამარჯვებით — 3:1.

• • •

სოხუმის დინამოელები თავის სტადიონზე შეხვდნენ ფოთის „ვოდნიკს". დასაწყისში უპირატესობა ფოთელების მხარეს იყო და მათ ერთი გოლი გაიტანეს. მეორე ტაიმში, სოხუმელებმა ვერ გამოიყენეს 11-მეტრიანი საჯარიმო დარტყმა, ანგარიშით 1:0 გაიმარჯვა ფოთის „ვოდნიკმა".

„სპარტაკი"—პირველ ადგილზე

26-27-28 მაისს ლენინის სახელობის სპორტულ დარბაზში მიმდინარეობდა თბილისის 1957 წლის პირად-გუნდური პირველობა თავისუფალ ჭიდაობაში.

სამი დღის დაძაბული ბრძოლების შემდეგ წონითი კატეგორიების მიხედვით ადგილები შემდეგნაირად განაწილდა: უმჩატეს წონაში I ადგილი დაიკავა ა. დავითაშვილმა („სპარტაკი"), მჩატე წონაში — სპორტის ოსტატმა მ. ოგანეზოვმა („სპარტაკი"). ქვემსუბუქ წონაში უძლიერესი იყო სპორტის ოსტატი უ. ბარნაბიშვილი („შრომითი რეზერვები").

მაღალი სპორტული მომზადება გამოავლინა მსუბუქი წონის მოჭიდავემ სპორტის ოსტატმა ე. ჯინჭარაძემ („შრ. რეზერვები"), რომელმაც ყველა შეხვედრა თანაბარი სიძლიერით ჩაატარა და მოიპოვა დედაქალაქის ჩემპიონის ტიტული. ქვესაშუალო წონაში ტოლი არ ჰყავდა ზ. ნებიერიძეს („სტროიტელი"), საშუალო წონაში ქალაქის ჩემპიონის სახელი დაისაკუთრა დ. დავლიანიძემ („ბურევესტნიკი").

დიდი ინტერესი გამოიწვია ქვემძიმე წონითი კატეგორიის მოჭიდავეთა ასპარეზობამ; ე. სიმონიანმა („სპარტაკი") დაიკავა პირველი ადგილი და უკან ჩამოიტოვა სპორტის ოსტატები ბ. თედეევი („ბურევესტნიკი") და შ. დაუშვილი („დინამო"), რომლებმაც შესაბამისად დაიკავეს II და III ადგილები. მძიმე წონით კატეგორიაში ტოლი არ ჰყავდა სპორტის ოსტატ ო. კანდელაკს („დინამო"), II ადგილი მოიპოვა ვ. ლაფაურმა („სპარტაკი"), ხოლო III ადგილი მიეკუთვნა ი. კუპუხიძეს („შრომითი რეზერვები").

ამ მეტად საინტერესო ასპარეზობაში პირველი გუნდური ადგილი და თბილისის 1957 წლის ჩემპიონის სახელი მოიპოვა „სპარტაკის" ძლიერმა კოლექტივმა, II ადგილზე გამოვიდნენ „ბურევესტნიკის" სპორტსმენები, ხოლო III — სპორტსაზოგადოება „დინამოს" მოჭიდავეები.

შ. ქირია

მდგომარეობა 11 ივნისისათვის

ძირითადი შემადგენლობანი

	თ.	მ.	ფ.	წ.	ბ.	ქ.
„დინამო" კ.	10	6	3	1	16:6	15
„დინამო" მ.	10	6	3	1	12:5	15
„დინამო" თბ.	11	7	1	3	17:11	15
„სპარტაკი" მ.	11	5	3	3	16:9	13
„ტორპედო"	11	5	3	3	20:13	13
„ლოკომოტივი"	10	5	2	3	14:11	12
ცსკ მო	11	5	1	5	17:16	11
„ბურევესტნიკი"	12	1	7	4	10:13	9
„შახტიორი"	10	3	2	5	6:11	8
„კრ. სოვეტოვი"	10	1	4	5	3:10	6
„ზენიტი"	10	1	3	6	8:22	5
„სპარტაკი" მნ.	10	1	2	7	3:15	4

გუშინ, მოსკოვში ერთმანეთს შეხდნენ მოსკოვის „ტორპედო" და კიშინიოვის „ბურევესტნიკი". მატჩი დამთავრდა ფრედ — 3:3.

დილმის სასროლეთზე

◆

საქართველოს დოსააფის რესპუბლიკური პირველობა ტყვიით სროლაში

◆

მესამე და მეოთხე დღეს სპორტსმენები დილმის სასროლეთზე აღრიცხად გამოცხადდნენ, ამჯერად არმიული შაშხანა მცირეკალიბრიანით შეეცვალათ. საგრძნობლად შეიცვალა ვარჯიშიც. შემცირდა, როგორც სამიზნეთა მოცულობა, ისე მანძილი ცეცხლის ხაზიდან სამიზნემდე. სამასი მეტრის ნაცვლად სროლა წარმოებდა 50 მეტრზე სამივე მდგომარეობიდან.

წოლილა მდგომარეობიდან ყოველი ორი გასროლის შემდეგ იცვლებოდა სამიზნეები და კარგა ხანს ყველა მათგანში მხოლოდ ათიანები იყო დაზიანებული. ოქრუაშვილის, სოფრომაძის, ფალავანდიშვილისა და ქონიაშვილის კორექტორები ზედიზედ აღნიშნავდნენ უმაღლეს მაჩვენებლებს. მაგრამ დრომ თავისი ქნა. ქონიაშვილი, სოფრომაძე და ფალავანდიშვილი თანდათან გამოვიდნენ ათიანებიდან. ლიდერებს თანდათან წამოეწივნენ თბილისელი სპორტსმენები ჭაბაშვილი, ლეკიშვილი, ბუხარინი და ქუთაისელი კაკაურიძე. მხოლოდ პირად პირველობაში მონაწილე ოქრუაშვილი ისროდა აუცდენლად, მაგრამ არც ის დარჩა ამ დღეს დაუზარალებლად. ორასი შესაძლებლიდან ერთი ქულა დაჰკარგა და 199 ქულით მოიპოვა უძლიერესის სახელი. სოფრომაძემ (ქუთაისი) და ფალავანდიშვილმა (აფხაზეთი) მოაგროვეს 194 ქულა, სხვებმა კი—ერთი ქულით ნაკლები. წოლილა სროლაში დამარცხებისათვის ქონიაშვილმა რევანში აიღო ჩოქილა სროლაში, სადაც ისეთივე შედეგი (193 ქ.) აჩვენა, რაც წოლილა და სამი ქულით წამოეწია ლიდერ ოქრუაშვილს, რომელიც 190 ქულით სროლის ამ სახეობაში მეორე ადგილზე გამოვიდა. ლეკიშვილმა მოიპოვა მესამე ადგილი — 188 ქულა.

თბილისელმა ბუხარინმა ყველაზე კარგად დაიწყო დგომილა სროლა, მაგრამ შემდეგში ლიდერები მას მალე წამოეწიენ და გაასწრეს კიდეც. პირველი ადგილის პრეტენდენტებად დარჩნენ მხოლოდ ოქრუაშვილი და ქონიაშვილი. ოქრუაშვილმა 185 ქულით კიდევ ერთი პირველი ადგილის მოპოვება შეძლო და სამი მდგომარეობის ჯამში 574 ქულით ყველას აჯობა. ქონიაშვილის შედეგია 566 ქულა, სოფრომაძისა — 557 ქულა.

გუნდურ ჩათვლაში გამარჯვების რეალური შანსები ჰქონდათ თბილისის, ქუთაისისა და აჭარის კოლექტივებს. წოლილა მდგომარეობიდან სროლის დამთავრების შემდეგ თბილისელები მხოლოდ ოთხი ქულით უსწრებდნენ ქუთაისის გუნდს, ქუთაისლებმა ვერ შეძლეს მდგომარეობის გამოსწორება და 2689 ქულით მეორე ადგილზე გამოვიდნენ. გაიმარჯვეს თბილისელებმა — 2737 ქულა.

ცეცხლის ხაზზე განლაგდნენ ქალები. პირველი მდგომარეობიდან სროლაში რესპუბლიკურ რეკორდზე (199 ქულა) იერიში მიიტანეს თბილისელებმა ს. სესიანმა, ა. ორჯონიკიძემ და საბრძოლო შაშხანიდან გამარჯვებულმა ი. იოფისმა. მეორე ათ გასროლაში სპორტსმენებს აღელვება დაეტყოთ, რამაც შედეგებზე იმოქმედა. გამარჯვებულმა სესიანმა მხოლოდ 195 ქულის მოგროვება შეძლო. ორ-ორი ქულით ნაკლები შედეგი აჩვენეს ა. ორჯონიკიძემ და ი. იოფისმა. ჩოქილა და დგომილა სროლაში ს. სესიანმა ვერ შეძლო ლიდერობის შენარჩუნება და დაჰკარგა საპრიზო ადგილის მოპოვების შანსი სამი მდგომარეობის ჯამში.

წოლილა სროლაში ხანუმოვამ (ქუთაისი) აჩვენა 188 ქულა, პავლიჩენკომ (თბილისი)—5-ით ნაკლები. სამაგიეროდ ჩოქილა სროლაში პავლიჩენკო გაუთანაბრდა მოწინააღმდეგეს, დგომილა სროლაში თვითეულმა 175 ქულა მოაგროვა და პირველი-მეორე ადგილი მოიპოვეს. ახლა სადაო გახდა სამი მდგომარეობიდან საერთო პირველობის ბედი, რადგან ორივეს ქულათა თანაბარი რაოდენობა აღმოაჩნდათ — 541. პირველობის ბედი თბილისელის სასარგებლოდ გადაწყვიტა ათიანებში მორტყმის მეტმა რაოდენობამ.

გუნდურ ჩათვლაში ადგილები ასე განაწილდა: თბილისი, აჭარა, ქუთაისი.

შეჯიბრება გრძელდება...

ო. გელაშვილი

სოციალისტურ შეჯიბრებაში გამარჯვებულნი

უკანასკნელ წლებში ფიზკულტურული კოლექტივების ორგანიზაციულად განმტკიცებას ხელი შეუწყო საქართველოს ალკკ ცენტრალური კომიტეტისა და ფიზკულტურისა და სპორტის რესპუბლიკური კომიტეტის მიერ გამოცხადებულმა სოციალისტურმა შეჯიბრებამ.

შეჯიბრებაში გამარჯვებისათვის მრავალმხრივ საინტერესო და შინაარსიანი იყო რესპუბლიკის ძირეულ კოლექტივების მუშაობა 1956 წელს. რეგულარულად ტარდებოდა შეჯიბრებები სპორტის ცალკეულ სახეობებში, სპარტაკიადები, ამხანაგური და სამატჩო შეხვედრები. ბევრმა კოლექტივმა გააუმჯობესა მუშაობა ნიშნოსნებისა და სპორტსმენ თანრიგოსანთა მომზადების საქმეში, მოეწყო მარტივი ტიპის ბაზები.

საგრძნობლად დაწინაურდნენ ტრამვაი-ტროლეიბუსის სამმართველოს, ცხიმკომბინატის, ავტოსარემონტო ქარხნის, 88-ე და 42-ე საშუალო სკოლების, ბათუმის სტალინის სახელობის ნავთობგადამამუშავებელი ქარხნისა და საზღვაო სასწავლებლის, ქუთაისის აბრეშუმის კომბინატისა და სამთო ტექნიკუმის, ახალქალაქის რუსული საშუალო სკოლის, ტყვარჩელის მეორე საშუალო სკოლის, წყალტუბოს რუსული საშუალო სკოლის, გორის რაიონის მერეთისა და ობულეთის რაიონის დაგვას კოლმეურნეობების, გუმათჰესის, თელავის რაიონის ვანთის საშუალო სკოლის კოლექტივები. ამ კოლექტივებში ფიზკულტურულ-სპორტულ მუშაობაში ჩაბმულია ახალგაზრდობის დიდი ნაწილი, მრავალ სახეობაში შექმნილია და რეგულარულად მუშაობენ სექციები.

თბილისის ტრამვაი-ტროლეიბუსის სამმართველოს ფიზკულტურული კოლექტივის მიერ გასულ წელს გადაჭარბებით შესრულდა ნიშნოსნებისა და თანრიგოსანთა მომზადების გეგმები. მათ I და II საფეხურის ნორმატივები ჩააბარა 248 კაცმა, ყველა თანრიგზე მომზადდა 135 სპორტსმენი, სექციებში გაერთიანებულია 1.750-ზე მეტი ფიზკულტურელი. სამმართველოს მრავალრიცხოვანი ფიზკულტურული კოლექტივი უზრუნველყოფილია საკუთარი სპორტული ბაზებით.

კომკავშირული და ფიზკულტურული აქტივის მჭიდრო კავშირით ძირფესვიანად გარდაიქმნა ფიზკულტურულ-სპორტული მუშაობა ბათუმის სტალინის სახელობის ნავთობგადამამუშავებელ ქარხანაში. სპორტსმენებმა გასულ წელს 18 საქალაქო, საოლქო, რესპუბლიკურ და 30-ზე მეტ ამხანაგურ შეხვედრაში მიიღეს მონაწილეობა.

თბილისის ცხიმეულის კომბინატის ფიზკულტურული ცხოვრების ფართოდ გაშლაში დიდ როლს ასრულებენ საზოგადოებრივი ფიზკულტურული კადრები. მათი ხელმძღვანელობით და ფიზკულტურელთა აქტიური მონაწილეობით გასულ წელს მოეწყო კალათბურთისა და ფრენბურთის მოედნები, ჩოგბურთის კორტი, საჭიდაო სარბიელი 500 მაყურებლისათვის, სარბენი ბილიკი და სხვა. მარტო ის ფაქტი, რომ ამ მცირერიცხოვანი კომბინატიდან სხვადასხვა სპორტულ შეჯიბრებაში 2.270-ზე მეტმა კაცმა მიიღო მონაწილეობა, ლაპარაკობს სპორტის პოპულარობაზე კომბინატში.

აღნიშნული და სხვა ფიზკულტურული კოლექტივების წარმატებას ხელი შეუწყო კომკავშირული და ფიზკულტურული ორგანიზაციებისადმი ორგანიზაციების ხელმძღვანელთა აქტიურმა დახმარებამ. ამ მხრივ განსაკუთრებით აღსანიშნავია ცხიმკომბინატის დირექტორის ამხ. მოისწრაფიშვილის, ტრამვაი-ტროლეიბუსის სამმართველოს უფროსის ამხ. მშვიდობაძის, თბილისის 88-ე საშუალო სკოლის დირექტორის ამხ. გიორგაძის, სტალინის სახელობის ნავთობგადამამუშავებელი ქარხნის დირექტორის ამხ. ფილიაშვილის, ჯიხაიშის სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკუმის დირექტორის ამხ. მიქაძის და სხვათა დაუღალავი საქმიანობა ფიზკულტურული და სპორტული მუშაობის გაუმჯობესებისათვის.

საქართველოს ალკკ ცენტრალურმა კომიტეტმა და ფიზკულტურისა და სპორტის რესპუბლიკურმა კომიტეტმა განიხილეს ფიზკულტურულ კოლექტივებს შორის გაშლილი სოციალისტური შეჯიბრების 1956 წლის შედეგები. შეჯიბრებაში პირველი ადგილი დაიკავა და საქართველოს ალკკ ცენტრალური კომიტეტისა და ფიზკულტურისა და სპორტის რესპუბლიკური კომიტეტის გარდამავალი დროშა მიეკუთვნა თბილისის ტრამვაი-ტროლეიბუსის სამმართველოს ფიზკულტურულ კოლექტივს (თავმჯდომარე მშვიდობაძე, კომკავშირის კომიტეტის მდივანი სამსონაძე). სამმართველოს კოლექტივი შეტანილია საქართველოს ალკკ ცენტრალური კომიტეტის საპატიო წიგნში და დაჯილდოებულია 3.000 მანეთის სპორტული ინვენტარით. მეორე ადგილი მიეკუთვნა ბათუმის სტალინის სახელობის ნავთობგადამამუშავებელი ქარხნის ფიზკულტურულ კოლექტივს (თავმჯდომარე ნიკოღოსიანი, კომკავშირის კომიტეტის მდივანი ყაჭეიშვილი). იგი დაჯილდოებულია საქართველოს კომკავშირის ცენტრალური კომიტეტის საპატიო სიგელით და 2.000 მანეთის სპორტული ინვენტარით. მესამე ადგილი მოიპოვა თბილისის ცხიმკომბინატის ფიზკულტურულმა კოლექტივმა (თავმჯდომარე სტეპანიანი, კომკავშირის კომიტეტის მდივანი ჯალალოვი). ორგანიზაცია დაჯილდოებულია საქართველოს ალკკ ცენტრალური კომიტეტის საპატიო სიგელით და 1.000 მანეთის სპორტული ინვენტარით.

საქართველოს კომკავშირის ცენტრალური კომიტეტის საპატიო სიგელებით დაჯილდოებულია ფიზკულტურული და კომკავშირული ორგანიზაციები, ორგანიზაციების ხელმძღვანელები, კომკავშირულ-ფიზკულტურულ აქტივისტთა დიდი ჯგუფი, რომელთაც თავი გამოიჩინეს სოციალისტური შეჯიბრების ფართოდ გაშლასა და ორგანიზებულად ჩატარებაში.

დ. კინწურაშვილი

სურათზე: შ. ინწკირველი თავის აღსაზრდელებთან — მცირეწლოვან მოჭადრაკეებთან ატარებს მორიგ მეცადინეობას. პატარები მას ყოველთვის გულისყურით უსმენენ და შეძლებისდაგვარად იმახსოვრებენ მწვრთნელის ნათქვამს.
ფოტო დ. იაკობაშვილისა.

სკოლამდელი ასაკის ბავშვები ეუფლებიან ჭადრაკს

მიუხედავად იმისა, რომ ჭადრაკი მრავალი საუკუნეა არსებობს და მის პედაგოგიურ ღირებულებაზე ბევრი კარგი ითქვა, დღემდე მაინც არ შემუშავებულა ერთიანი აზრი იმის შესახებ თუ რა ასაკიდან ვასწავლოთ ბავშვებს ჭადრაკის თამაში. ამ საკითხში ცხოვრება ჭრელ მასალას იძლევა. გავეცნოთ რამდენიმე მაგალითს.

კაპაბლანკა და კერესი ჭადრაკის საიდუმლოებას 4 წლის ასაკში გაეცნენ და თავიდანვე თამაშისადმი დიდი მისწრაფება გამოავლინეს. ლასკერმა ჭადრაკის თამაში 9 წლისამ დაიწყო, ალიოხინმა — 7, ხოლო ბოტვინიკმა — 12 წლისამ. მათი შემოქმედების გაცნობა ცხადყოფს, რომ ისინი 16-20 წლისათვის უკვე მსოფლიო მნიშვნელობის მოჭადრაკეები ხდებიან. არის ასეთი გამონაკლისიც: მაგალითად, რეშევსკი 7 წლის ასაკში ევროპის სხვადასხვა ქალაქში საჯაროდ ერთდროული თამაშის სეანსს აძლევდა, ხოლო 11 წლისა გროსმაისტერებს ეჯიბრებოდა საერთაშორისო ტურნირზე; მეორეც. ჩიგორინმა 16 წლისამ გაიცნო ჭადრაკი, მაგრამ ის თამაშით არ დაინტერესებულა, მხოლოდ 23 წლის ახალგაზრდამ გამოავლინა ჭადრაკისადმი შეუნელებელი ლტოლვა.

5-6 წლის ბავშვს იტაცებს თამაში, გართობა, ამჟღავნებს უშრეტ ენერგიას. ბავშვთა ფსიქოლოგებმა შეამჩნიეს, რომ ამ ასაკში ბავშვები თამაშის შედარებით რთულ წესებსაც ეგუებიან. ამიტომ შესაძლებელი ხდება 5-6 წლის ბავშვი დაეუფლოს ჭადრაკს. ამას ადასტურებს მწვრთნელის შოთა ინწკირველის გამოცდილებაც.

მიმდინარე წლის იანვარში თბილისის I საბავშვო ბაღთან შ. ინწკირველმა ჩამოაყალიბა ჭადრაკის შემსწავლელი წრე, რომელშიც გაერთიანა 40-მდე 5-6 წლის ბავშვი.

ოთხი თვის მანძილზე იგი აცნობდა ბავშვებს თამაშის მარტივ წესებს, რომლებსაც ხშირად ამეორებინებდა.

სწავლების მეთოდიკა 5-6 წლის ბავშვთათვის არ არსებობს, ამიტომ ინწკირველმა თავისი გზა აირჩია. სვლების სწავლების შემდეგ მან ბავშვებს გააცნო თამაშის მიზანი — შამათი, რამაც ბავშვებს ხალისი შემატა და ინტერესიც გაუდიდა. უმარტივესი შამათები (ორი ეტლით, ლაზიერით) აღსაზრდელებმა ადვილად აითვისეს. ჭადრაკის სწავლებამ ბავშვებში აქტიური თამაშის ხასიათი მიიღო და დაღლილობის ზღურბლიც 5-დან 20 წუთამდე გაზარდა. ნიჭიერი ბავშვები ინწკირველმა ცალკე ჯგუფად გამოყო და მათთან უფრო გააღრმავა სასწავლო მუშაობა ჭადრაკის სპორტსკოლაში, რომელიც თბილისის განათლების განყოფილებასთან არსებობს.

ბავშვებთან მეცადინეობის მეხუთე თვეზე იგი უკვე იხილავდა უმარტივეს ერთსვლიან კომბინაციებს. გარკვეულ დავალებას (3-4 სვლაზე) ბავშვები შედარებით ადვილად ხსნიდნენ, საჭადრაკო ბრძოლაზე მთლიანი წარმოდგენის შესაქმნელად ინწკირველი აჩვენებდა მინიატურულ (7-8-სვლიან) პარტიებს.

ბავშვები ადვილად დაეუფლენ საჭადრაკო ნოტაციას, თუმცა ჯერ მათ წერაც არ იციან. დაფის კითხვამ გაუადვილა ჭადრაკზე ზეპირი ლაპარაკი.

ჩვენ არ ჩამოვთვლით იმ ხერხებს, რასაც ინწკირველი იყენებს ბავშვების თამაშის სრულყოფის მისაღწევად. ისინი კიდევ დაკვირვებასა და დაზუსტებას თხოულობენ. საჭიროდ მიგვაჩნია აღვნიშნოთ 5-6 წლის მოჭადრაკეები ირაკლი გუგუნავა, რევაზ ეგაძე, ნუკრი მაჭავარიანი, ირაკლი ბეჟაშვილი, დავით ფუხაშვილი და ბევრი სხვა, რომლებიც ახლა წარმატებით მონაწილეობენ საკვალიფიკაციო ტურნირში.

თ. გიორგაძე

მთამსვლელები იკვლევენ გამოქვაბულებს

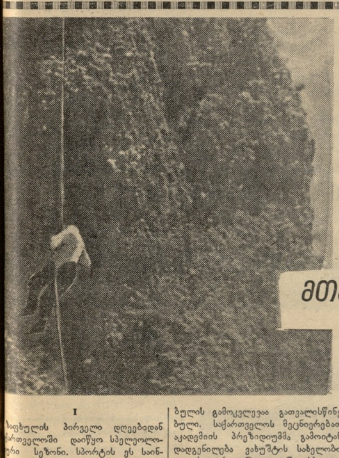

I

ზაფხულის პირველი დღეებიდან საქართველოში დაიწყო სპელეოლოგიური სეზონი. სპორტის ეს საინტერესო სახეობა ჯერ არც ერთ სპორტულ კალენდარში არ არის შეტანილი, მაგრამ დაინტერესებულთა რიცხვი დღითიდღე იზრდება. ჭიათურელი და ტყვარჩელელი მაღაროელები, ქუთაისელი სტუდენტები და თბილისელი მეცნიერები ემზადებიან გამოქვაბულთა შტურმისათვის. ხანგრძლივი უმოქმედობის შემდეგ საქართველოს ალპურ კლუბში შედგა სპელეოლოგიური სპორტის მოყვარულთა კრება, აღდგენილ იქნა სპელეოლოგიური კომისია და არჩეულ იქნა მისი ახალი ბიურო, რომელმაც შეიმუშავა მიმდინარე ზაფხულის მუშაობის გეგმა. ამ გეგმით რამდენიმე მაღალი სპორტული კლასის გამოქვაბულის გამოკვლევაა გათვალისწინებული. საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდიუმმა გამოიტანა დადგენილება ვახუშტის სახელობის გეოგრაფიის ინსტიტუტში სპელეოლოგიური ჯგუფის ჩამოყალიბების შესახებ. სპელეოლოგიური სპორტით და გამოკვლევებით დაინტერესებულ სპორტსმენთა და მეცნიერთა საინიციატივო ჯგუფმა დასვა საკითხი საქართველოს სპელეოლოგიური საზოგადოების შექმნის შესახებ. ყოველივე ეს მოწმობს იმ დიდ ინტერესს, რომელსაც ეს სპორტი იწვევს საქართველოს ახალგაზრდობასა და მეცნიერთა შორის; მაგრამ მთავარი მაინც ის არის, რომ უკვე პრაქტიკულადაც ჩატარდა ერთი ექსპედიცია, რომელსაც მნიშვნელოვანი შედეგები მოჰყვა, რომ შიო მღვიმის გამოქვაბულებში მუშაობს მეორე ექსპედიცია და რომ კიდევ რამდენიმე ჯგუფი ემზადება შეუსწავლელ და შეუღწეველ გამოქვაბულებში შესასვლელად და გამოსაკვლევად.

II

თბილისიდან ჩრდილო-აღმოსავლეთით კარგად ჩანს იალნოს (იალონის) ქედის ტყით დაფარული კალთები და ზედ ქედის თხემთან შვეული კარნიზები, რომლებიც დიდ მანძილზე მიჰყვებიან თხემს. მდინარე იორი ჰკვეთს ამ ქედს და ჰქმნის ხეობას. „ბოჭორმიდან უჯარმამდე არს ხეობა ფრიად მაგარი, მთოვანი, კლდოვანი, ძნელად შენობიან-ეკლესიანი" (ვახუშტი). აქ, შვეულ კლდეებში, ისტორიაში კარგად ცნობილ ქალაქ უჯარმას სანახებში, შემონახულია ოციოდე გამოქვაბული. მღვიმეები კლდეებში სამ სართულადაა გამოკვეთილი; სამ-სამი, ოთხ-ოთხი გამოქვაბული ცალკე „ბუდეს" შეადგენს, ეს ბუდეები ერთმანეთისაგან რამდენიმე ასეული მეტრით არიან დაშორებული. სართულთა შორის კავშირი ახლა დარღვეულია, არც რაიმე მისავალი გზა აქვს ამ უძველეს სახიზარებს, სადაც ჩვენი წინაპრები იხიზნებოდნენ ხოლმე ძნელბედობის ჟამს.

ეს მღვიმეები ხალხში ცნობილია ქობთავის გამოქვაბულთა სახელწოდებით, მაგრამ წერილობით წყაროებში ისინი არსად არ მოიხსენიებიან. თვით ვახუშტიც კი სდუმს მათ შესახებ. მით უფრო მეტი იყო ცნობის წადილი და სურვილი ამ გამოქვაბულებში შესვლისა. ამ ცნობის წადილმა მოგვიყვანა აქ, აკადემიკოს გიორგი ლეონიძის და მწერალთა — ლევან გოთუას და რევაზ ინანიშვილის ინიციატივით, საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის ისტორიის ინსტიტუტის მიერ გამართული ექსპედიციის ათიოდე მონაწილე. ექსპედიციას ისტორიულ მეცნიერებათა კანდიდატი დ. მუსხელიშვილი ხელმძღვანელობდა. ექსპედიციაში იყვნენ არქიტექტორებიც, გეოლოგებიც, ისტორიკოსებიც და მწერლებიც, მაგრამ უმეტესობა მათგან მთასვლელები იყვნენ.

.., და აი, ჩვენ ვდგევართ ქობთავის ხევის სათავეში გამართულ პატარა ბანაკთან და შევცქერით შვეულ კედელს.

III

მთასვლელთა გამოცდილი თვალი ჯერ მთავარ სიბრტყეებსა და ტერასებს გამოჰყოფს, მერე ყოველ ნაპრალსა და უსწორობას უკვირდება და იწყებს მომავალი სვლიგზის შერჩევას. გზა მოკლე, ადვილად სავალი და უხიფათო უნდა იყოს. ჯერ ქობთავის ხევიდან დურბინდით გავცქერით კლდეებს ხშირ მუხნარსა და თეთრ-რცხილას ტოტებს შორის მოჩანან მზით განათებული ქარაფები, კბოდეები, ციცაბო კედლები. შემდეგ შევუდექით აღმართს და როცა კედელი უკვე თვალწინ დაგვიდგა, ახლა უკვე შეიძლებოდა მისი „შეფასება". სიმაღლე დიდი არ არის. გამოქვაბულთა ქვედა სართულის მისაღწევად სულ 8-10 მეტრის დაძლევაა საჭირო, მეორესი—15-20-ის. მაგრამ, როდესაც თვით კლდეს მივადექით, ცხადი შეიქნა, რომ ქვევიდან ამ 8-10 მეტრის დაძლევაც კი შეუძლებელია; რადგან კლდის „ფაქტურა" მეტად არასაიმედო და სახიფათოა. იალონის ქედის ეს კარნიზი შედგება კირქვის ცემენტით შედუღაბებული რიყის ქვებისაგან — კონგლომერატებისაგან.

• • •

სურათზე: მთამსვლელები ზემოდან თოკის საშუალებით ეშვებიან გამოქვაბულში.

(გაგრძელება მე-4 გვ.).

ამას წინათ ინგლისური ჟურნალის „გეოგრაფიკა მაგაზინის" და „გეოგრაფიკალ ჟურნალ"-ის ფურცლებზე გამოქვეყნდა ფოტონარკვევი ევერესტის პირველ დამპყრობთა შესახებ. ზოგ მათგანს ვათავსებთ ჩვენს გაზეთში.

სურ. 1. ევერესტის (ჯომოლუნგმა) მწვერვალი.

სურ. 2. ადგილობრივი მცხოვრები თენსინგ ნორგეი, წარმოშობით შერპი, 39 წლის იყო, როცა მისი უკანასკნელი — მეშვიდე იერიში ევერესტზე გამარჯვებით დამთავრდა. ამჟამად ის ქალაქ დარჯილინგში ნეპალის ალპური სკოლის დირექტორია.

სურ. 3. ედმუნდ ჰილარი, რომელმაც თენსინგთან ერთად დაიპყრო ევერესტი, ახალზელანდიელი, ყოფილი მეფუტკრე, ამჟამად ინგლისის მთამსვლელთა ექსპედიციის უფროსი ანტარქტიდის მწვერვალების დასაპყრობად.

სურ. 4. ყინვარ ქზუმბუს „დიდი ნაპრალი" 1951 წლის ექსპედიციამ იგი ვერ გადალახა და უკან დაბრუნდა. 1953 წლის მოიერიშეებმა 3 დღის ბრძოლის შემდეგ ნაპრალის ორივე მხარეს გაჭიმეს თოკები.

სურ. 5. 1953 წლის 29 მაისს, 22 წლის ბრძოლის შემდეგ პირველად იქნა დაპყრობილი მსოფლიოს უმაღლესი წერტილი. თენსინგმა თავის წერაყინზე მჭიდროდ დაამაგრა და აღმართა გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის, ინგლისის, ინდოეთის და ნეპალის დროშები.

სურ. 6. გამარჯვებული თენსინგი იხვენებს ევერესტის ფერდობზე. ათეული წლის წინ, სწორედ ამ ადგილიდან პატარა მწყემსი გაჰვირვებით უყურებდა ცადაზიდულ ყინულოვან ბუმბერაზს. ახლა იგი აღარ ოცნებობს, იგი მადლობელია ევერესტისა და ასე ამბობს:

„ტუჯი ჩეი, ჯომოლუნგმა" მადლობთ, ჯომოლუნგმა!

ფოტორეპროდუქცია გ. თიკანაძისა.

მთამსვლელები იკვლევენ გამოქვაბულებს

(დასასრული)

ეს ის გოხი კლდეა, რომელზედაც საბა წერს: „გოხი არს კლდე ქვიტკირის მსგავსი, ვითარცა ნებროთის გოდოლის ნალექს უხმობენ". მართლაც ქვიტკირით ნაგებს ჰგავს, ძნელად ასავალია. სწორედ ამიტომ გამოკვეთეს ჩვენმა წინაპრებმა აქ ეს მღვიმეები, რომ, ლეონტი მროველისა არ იყოს, „კაცთშეუვალი" გახადონ.

ქვევიდან ასვლა გამორიცხულია: ფეხს ვერ მოიკიდებ, პალოების ხმარებაც არ შეიძლება, რადგან ეს „გოხი კლდე" პალოს არ იკიდებს და მაშასადამე, შეუძლებელია ალმავალი ადამიანის დაცვის მოწყობა. ამიტომ სხვა ტაქტიკას უნდა მივმართოთ. გამოქვაბულთა ამ ჯგუფიდან ასიოდე მეტრის დაშორებით დაქანებული ღარია. ამ ღარით შეიძლება გამოქვაბულის ზევით მოთავსებულ ტერასაზე ასვლა. იქ კი, გამოქვაბულის შესავლის თავზე, სულ ოციოდე მეტრს ზემოთ, ბუჩქები, რამდენიმე მუხა და თეთრ-რცხილა მოჰკიდებია კლდეს. დაგრეხილი, დაკლაკნილი ხეები ჩაეჭიდნენ კლდის გულს და ყველაფერს გაუძლეს — ქვაცვენას, ღვარებს და ქარიშხალს, რომელიც ხშირად დაატყდება ხოლმე იალონის ქედს („ფიცხელი ქარი დიდი", როგორც ახასიათებს მას ვახუშტი). ხეებს შორის დახვავებულია ზევიდან დაგორებული ქვები. ყოველი მოძრაობა ქვავარდნილს აჩენს. ამიტომ, ვარჩევთ ასეთ ხერხს: ორნი ავდივართ კლდის თავზე. აქედან ვუშვებთ თოკს. ქვევით აბამენ ამ თოკზე თოკისავე კიბეს, რომელსაც გამოქვაბულის შესავლამდე ზევით ვწევთ, ვამაგრებთ. როდესაც ქვაცვენა მიწყდა, რკანის მუზარადებით დაცული მთამსვლელები ადიან გამოქვაბულში.

ეს შედარებით მარტივი ოპერაცია გამოსადეგი იყო პირველი და მეორე სართულის მღვიმეებისათვის, რომლებიც ქვემოდან 10-15 მეტრის სიმაღლეზე არის გამოტეხილი. მაგრამ ქობთავის გამოქვაბულთა გამოკვლევის უკანასკნელ ორ დღეს დადგა მესამე სართულის გამოქვაბულთა ჯერი, რომელნიც ქვემოდან 20-30 მეტრის სიმაღლეზე არიან განლაგებული და მათ ზემოთაც 20-25 მეტრის სიმაღლის შვეული კედელია აღმართული. აქ კი გამოვლინდა ჩვენი მთამსვლელების — სპორტის ოსტატის სარგის ცაიშვილისა და პირველთანრიგოსან გურამ თიკანაძის უზადო მთამსვლელური ტექნიკა. ამ ორი ახალგაზრდა. მაგრამ უკვე მრავალნაცადი სპორტსმენის მთამსვლელური ხელოვნების შეფასებისას ადამიანი უნებლიედ აქცევს ყურადღებას იმას, თუ რამდენად თავისუფალი და დაჯერებულია მათი ყოველი მოქმედება. ყოველი მოძრაობა ზუსტი და გამოზომილია, ამავე დროს, სავსებით ლაღი და შეუბოჭავი. მათ არ აფერხებს არც სიმაღლე, არც გარეშე მაყურებლისათვის „სახიფათო" მომენტები.

გურამი ისევე თავისუფლად მოძრაობს 40-მეტრიან კლდის პირზე, როგორც ვაკეზე, ასევე თავისუფლად აწყობს დაცვის პუნქტს, ამაგრებს თოკს და კარაბინის საშუალებით ეშვება ქვემოთ. დაშვება თანაბარია და მოხდენილი. გამოუცდელი მაყურებელი შეიძლება შეაცდინოს ამ თავისუფლებამ, დაშვება იოლად და ადვილად ჩათვალოს.

ასევე თავისუფლად და ოსტატურად მოქმედებს სარგის ცაიშვილი. მისი ტექნიკა დახვეწილია. იგი ზედმიწევნით ფლობს თოკის ხმარების ტექნიკას, კარგად აწყობს დაცვის პუნქტებს.

აი, სწორედ მთამსვლელური ტექნიკის ამ სრული დაუფლებისა და ცოდნის შედეგია ეს დარწმუნებული, დამაჯერებელი მოქმედებანი.

ასეთი სრული მინდობა თოკის მიმართ შეუძლია მხოლოდ იმ ადამიანს, რომელმაც იცის, რომ მისი დაცვა სანდოდ და უხიფათოდ არის მოწყობილი, რომ მისი პარტნიორები საიმედონი არიან ამ მხრივ ფილოლოგი ნოდარ ებრალიძე, არქიტექტორი ნოდარ ჯობაძე და ექთანი ნიკოლოზ მღებრიშვილი საუკეთესონი იყვნენ.

IV

ქობთავის გამოქვაბულთა კომპლექსის ყველაზე შეუვალ მღვიმეში — კლდეში გამოკვეთილ ეკლესიაში შესვლა სწრაფად და ზუსტად იქნა განხორციელებული. პირველი სარგის ცაიშვილი ჩაეშვა შიგ 40 მეტრის სიმაღლიდან. იგი შევიდა გამოქვაბულში და რამდენიმე წუთის შემდეგ მისი აღელვებული ხმაც მოისმა. საჭირო იყო არქეოლოგის და არქიტექტორის აყვანა. ზევიდან საჩქაროდ დაეშვა ნ. მღებრიშვილი და ორმა „მღვიმელმა" გამართეს საიმედო დაცვის პუნქტი, დაუშვეს დამხმარე თოკი — აზიდეს თოკის კიბე და ამგვარად უზრუნველყვეს არქეოლოგ დ. მუსხელიშვილისა და არქიტექტორ ნ. ჯობაძის უხიფათო ასვლა. რამდენიმე წუთის შემდეგ ჩვენც, ქვევით დარჩენილებმა, უკვე ვიცოდით, რომ ეკლესიის იატაკზე გამწკრივებულ მტვრის შრეში ნაპოვნია ხელნაწერთა ფრაგმენტები და რაღაც უცნობი ნივთიერებისაგან დამზადებული ორნამენტირებული მედალიონები. აქ, მშრალი ჰავისა და უწყლო გამოქვაბულის ხელშემწყობ პირობებში, შესაძლებელი გახდა ამ ნივთების კონსერვაცია და საუკუნეების გამავლობაში შენახვა ისეთი ფაქიზი მასალისა, როგორიც ქაღალდია.

აღელვებულნი ვათვალიერებთ ნუსხა ხუცურით [illegible] ხელნაწერებს, შესანიშნავ, ფაქიზად და ნატიფად შესრულებულ მოჩუქურთმებულ მედალიონებს და ვფიქრობთ იმ ადამიანებზე, რომლებიც ამ „კაცშეუვალ" კლდეებში თავს იფარავდნენ ავბედობისაგან, ცხოვრობდნენ და შრომობდნენ, ჩაჰკირკიტებდნენ ხელნაწერებს, ჰქმნიდნენ ამ ჩუქურთმებს... და კიდევ, ვფიქრობდით იმის შესახებ, თუ რამდენია საქართველოში ასეთი მღვიმე და გამოქვაბული, ეხო და გვირაბი, რომლებიც მკვლევარსა და მთამსვლელს ელიან, რათა გახსნან თავისი საიდუმლო.

V

თბილისში, მეცნიერებათა აკადემიაში, პირველი, წინასწარი შეფასება მისცეს ამ მონაპოვარს. აკადემიკოსმა ილია აბულაძემ ხელნაწერები დაათარიღა მე-12-15 საუკუნეებით. უძველესი ფრაგმენტი უცნობი წმინდანის ცხოვრების აღწერილობაა, რომელიც ჯერ უცნობია ქართულ აგიოგრაფიულ ლიტერატურაში. ხელნაწერთა შორის არის სახარებისა და სხვა საეკლესიო წიგნების ფრაგმენტები. მომავალი კვლევა-შესწავლა დააზუსტებს მათი დაწერის თარიღსა და მნიშვნელობას.

აკადემიკოსმა გიორგი ჩუბინიშვილმა „მედალიონები" განსაზღვრა როგორც საგოზავი, რომელიც ხატის მოსართავ ოქროს ნაჭედ ფურცლებს ჰქონდა საფუძვლად დადებული. ისინი ყალიბივით სავსებით ასახავენ იმ ჩუქურთმებს, რომლებიც ოქროს ფურცელზეა გამოჭედილი. ამგვარად, ეს მედალიონებიც ქართული ხელოვნების ისტორიის ახალ და ჯერ უცნობ ფაქტს წარმოადგენენ, ისინი მიახლოებით XII საუკუნით თარიღდებიან.

VI

ამ პატარა, მაგრამ მნიშვნელოვანი ექსპედიციის შედეგების მიხედვით შეიძლება დავასკვნათ, თუ რამდენად პერსპექტიულია და საინტერესო როგორც მეცნიერული ისე სპორტული თვალსაზრისით ყოველი სპელეოლოგიური მოგზაურობა, თუ რამდენად მნიშვნელოვანი და წარმტაცია სპორტის ეს სახეობა და რამდენად ცილდება მისი მნიშვნელობა სპორტის ფარგლებს და დიდი, ზოგად-კულტურული მნიშვნელობა აქვს.

სპელეოლოგიური სეზონი მხოლოდ ახლა დაიწყო. ჩვენ ველით ახალ ამბებს შიო მღვიმიდან და უფლისციხიდან, იხაჩქუადან და აბლასკირადან. ველით ახალ სპორტულ მიღწევებსა და ახალ მეცნიერულ აღმოჩენებს!

ქ. ჯავრიშვილი

* * *

თასის პირველი მფლობელი

ლენინის სახელობის დარბაზში ჩატარდა თბილისის მოზარდთა პირად-გუნდური პირველობა ქართულ ჭიდაობაში.

შეჯიბრებაში მონაწილეობა მიიღო თბილისის განათლების განყოფილების, „შრომითი რეზერვების" და „დინამოს" გუნდებმა. „ბურევესტნიკის", „ლოკომოტივის", „კოლმეურნის" და სხვა სპორტსაზოგადოებათა კოლექტივებმა შეჯიბრებას რატომღაც თავი აარიდეს. შეჯიბრება ჩატარდა მხოლოდ ექვს წონით კატეგორიაში (ქვემძიმე და მძიმე წონის მოჭიდავეთა პირველობა არ გათამაშებულა).

უმჩატეს წონაში რ. ხეჩუაშვილმა („შრომითი რეზერვები") კარგად ჩაატარა შეხვედრები და დამსახურებულად მოიპოვა ჩემპიონის სახელი.

მჩატე წონაში დინამოელი დ. გელაშვილის უპირატესობა აშკარა იყო და გამარჯვებაც მას დარჩა.

მეტად საინტერესოდ წარიმართა ბრძოლა ჩემპიონობისათვის ქვემსუბუქი წონის მოჭიდავეებს შორის. ფინალში ერთმანეთს შეხვდნენ თანაგუნდელები გელიაშვილი და ე. კოშკაძე. ამ ორი ძლიერი მეტოქის შეხვედრა ე. კოშკაძის (განათლების განყოფილება) ლამაზი ფანდით და სუფთა გამარჯვებით დამთავრდა.

მსუბუქ წონაში უძლიერესი იყო ა. ყირიმელი (განათლების განყოფილება), ქვესაშუალო წონაში სპორტულად ძნელი გზა განვლო და ჩემპიონის საპატიო სახელი დაიმსახურა ა. ოდიშვილმა (განათლების განყოფილება). საშუალო წონაში ორი გამარჯვება საკმარისი გამოდგა გ. კახაბრიშვილისათვის (განათლების განყოფილება), რომ ჩემპიონი გამხდარიყო. მეორე ადგილი წილად ხვდა ა. შუკაკიძეს („შრომითი რეზერვები").

გუნდური პირველი ადგილი განათლების განყოფილების გუნდმა დაიკავა, მეორე ადგილი 16 ქულით „დინამოს" ერგო.

ა. ბარნოვი

რედაქტორი ი. უზულავა

გაზეთი გამოდის სამშაბათობით, ხუთშაბათობით და კვირაობით. რედაქციის მისამართი: თბილისი, ელბაქიძის დაღმართი № 12. დეპეშებისათვის თბილისი, „ლელო".
ტელეფონები: რედაქტორისა — 8-89-62, პ.მ.მ. მდივნისა და განყოფილებებისა — 8-90-84, მორიგისა და გამომშვებისა — 8-88-25.
საქართველოს კპ ც. კ-ის გამომცემლობის პოლიგრაფიული კომბინატი „კომუნისტი", თბილისი, ლენინის ქ. № 14.
უე 01945